

Лекція 3. Тема: ПОРЯДОК СПІЛЬНИХ дій ДСНС, Національної поліції України та Експертної служби на пожежі

Цей Порядок визначає завдання, функції, права та обов'язки посадових осіб Національної поліції України (далі - поліція), ДСНС, Експертної служби МВС під час проведення огляду місця пожежі, виявлення, припинення, попередження та розслідування кримінальних правопорушень та інших подій, пов'язаних з пожежами.

Організація взаємодії щодо виявлення, попередження, припинення та розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних з пожежами, має на меті:

захист прав, інтересів і свобод, життя і здоров'я людини та громадянина, суспільства та держави від протиправних посягань;

установлення причин виникнення пожеж, а також винних у цьому осіб та притягнення їх до відповідальності;

забезпечення охорони соціальних та майнових прав осіб;

запобігання кримінальним правопорушенням.

Відповідно до вимог законодавства для розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних з пожежами:

органи (підрозділи) поліції проводять слідчі (розшукові) дії та негласні слідчі (розшукові) дії, спрямовані на виявлення, фіксацію та збирання доказів, установлення обставин виникнення пожеж, а також умов, що призвели до їх виникнення, установлення осіб, причетних до вчинення правопорушень, та їх притягнення до відповідальності згідно з вимогами чинного законодавства, забезпечення відшкодування збитків, завданих потерпілим;

територіальні органи ДСНС залучаються для установлення причин виникнення пожеж, а також обставин та умов, що сприяли їх виникненню.

Посадові особи поліції, ДСНС та Експертної служби МВС у межах повноважень при виявленні, попередженні, припиненні та розслідуванні кримінальних правопорушень та інших подій, пов'язаних з пожежами, повинні у взаємодії зі спеціалістами інших служб, у залученні яких виникла потреба, уживати заходів щодо всебічного, повного і неупередженого дослідження обставин події або кримінального правопорушення.

Структурні підрозділи центрального органу управління поліції, головних управлінь Національної поліції України в Автономній Республіці Крим та м. Севастополі, областях, м. Києві (далі - ГУНП), їх територіальні (відокремлені) підрозділи (далі - територіальні підрозділи ГУНП), ДСНС та її територіальні органи, Експертна служба МВС (Державний науково-

дослідний експертно-криміналістичний центр МВС України (далі - ДНДЕКЦ) та територіальні підрозділи - науково-дослідні експертно-криміналістичні центри (далі - НДЕКЦ)), уживають усіх можливих необхідних заходів щодо ефективного реагування на пожежі та координації діяльності підрозділів на місці події.

У межах повноважень структурні підрозділи апарату центрального органу управління поліцією, ГУНП, територіальні підрозділи ГУНП, ДСНС та її територіальні органи за необхідності здійснюють обмін інформацією щодо кількості пожеж та розпочатих за цими фактами кримінальних проваджень.

Експертна служба МВС у межах повноважень:

забезпечує підпорядковані структурні підрозділи, які проводять судові пожежно-технічні експертизи та експертні дослідження (вибухотехнічні підрозділи Експертної служби МВС), необхідними технічними засобами, витратними матеріалами та обладнанням;

під час проведення судової пожежно-технічної експертизи діє відповідно до вимог [Кримінального процесуального кодексу України](#) (далі - КПК України) та [Закону України](#) «Про судову експертизу»;

забезпечує проведення судової пожежно-технічної експертизи.

Керівники ДНДЕКЦ та НДЕКЦ:

забезпечують підконтрольні структурні підрозділи необхідними технічними засобами, витратними матеріалами і обладнанням для проведення судових пожежно-технічних експертиз та експертних досліджень;

забезпечують проведення судової пожежно-технічної експертизи;

забезпечують участь працівників ДНДЕКЦ та НДЕКЦ як спеціалістів для участі в проведенні огляду місця події;

надають допомогу органам (підрозділам) поліції в плануванні і проведенні занять у системі службової підготовки з посадовими особами поліції та ДСНС щодо виявлення та розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних з пожежами.

ДСНС у межах повноважень:

за дорученням слідчого як керівника слідчо-оперативної групи здійснює відповідні заходи та виконує дії на місці пожежі, спрямовані на виявлення і фіксацію доказів, установлення обставин та причин виникнення пожеж, а також умов, що призвели до їх виникнення і поширення;

щокварталу здійснює перевірки роботи територіальних органів ДСНС з питань дотримання законодавства при здійсненні досліджень обставин та причин виникнення пожеж, якості ведення обліково-реєстраційної звітності;

організовує забезпечення дослідно-випробувальних лабораторій (далі - ДВЛ) територіальних органів ДСНС та Український науково-дослідний інститут цивільного захисту (далі - УкрНДІЦЗ) необхідними технічними засобами, витратними матеріалами та обладнанням для дослідження пожеж із застосуванням фізико-хімічних методів досліджень.

Керівники ГУНП у межах повноважень:

забезпечують виконання покладених на поліцію завдань щодо проведення якісного і повного дослідження місць пожеж, розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних з пожежами, установлення осіб, які їх учинили, забезпечують контроль за результатами цієї роботи;

в структурних підрозділах ГУНП та територіальних підрозділах ГУНП в межах компетенції забезпечують закріплення осіб, відповідальних за організацію роботи, пов'язаної з виявленням, припиненням, попередженням та розслідуванням кримінальних правопорушень та інших подій, пов'язаних з пожежами;

забезпечують виїзд керівників слідчих управлінь (відділів та відділень), вибухотехнічних підрозділів та кримінальної поліції на місця пожеж, унаслідок яких завдано збитків у розмірі однієї тисячі та більше неоподатковуваних мінімумів доходів громадян та/або загинуло дві і більше, постраждало три і більше осіб, для організації проведення якісних оглядів місць подій і слідчих (розшукових) дій, спільних дій з фіксації обстановки на місці пожежі, установлення причин пожеж та виявлення винних у їх учиненні осіб;

залучають відповідальних осіб територіальних органів ДСНС на місця пожеж, унаслідок яких завдано збитків у розмірі однієї тисячі та більше неоподатковуваних мінімумів доходів громадян та/або загинуло дві і більше, постраждало три і більше осіб, для організації проведення якісних оглядів місць подій і слідчих (розшукових) дій, спільних дій з фіксації обстановки на місці пожежі, установлення причин пожеж та виявлення винних у їх учиненні осіб;

забезпечують виїзди керівників вибухотехнічних підрозділів на місце пожеж, унаслідок яких загинуло дві та більше, постраждало три і більше осіб; площа пожежі складає 1000 та більше метрів квадратних; завдано збитків у розмірі однієї тисячі та більше неоподатковуваних мінімумів доходів громадян; відбулося загоряння більше двох транспортних засобів в одному місці, для організації проведення якісних оглядів місць подій і слідчих (розшукових) дій, спільних дій з фіксації обстановки на місці пожежі, установлення причин пожеж та виявлення винних у їх учиненні осіб;

організують проведення занять із залученням слідчих, працівників оперативних підрозділів, вибухотехнічних підрозділів, НДЕКЦ, посадових осіб ДСНС, ДВЛ та УкрНДІЦЗ щодо відпрацювання практичних прийомів

роботи на місцях пожеж, тактики і методики розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних з пожежами;

щокварталу заслуховують на нарадах керівництва ГУНП звіти керівників підпорядкованих служб про результати проведення оглядів місць пожеж, виявлення, попередження та припинення правопорушень, пов'язаних з пожежами, їх розслідування, установлення осіб, які їх учинили. Своєчасно надають необхідну методичну та практичну допомогу територіальним підрозділам ГУНП для покращення роботи у зазначеному напрямку.

Начальники територіальних органів ДСНС в межах повноважень:

забезпечують виїзд відповідальних осіб територіальних органів ДСНС на місця пожеж, унаслідок яких завдано збитків у розмірі однієї тисячі та більше неоподатковуваних мінімумів доходів громадян та/або загинуло дві і більше, постраждало три і більше осіб, для організації проведення роботи на місцях пожеж та взаємодії з посадовими особами ГУНП та територіальних підрозділів ГУНП;

забезпечують участь посадових осіб територіальних органів ДСНС та ДВЛ у проведенні ГУНП та територіальними підрозділами ГУНП занять щодо відпрацювання практичних прийомів роботи на місцях пожеж, тактики і методики розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних з пожежами;

щокварталу заслуховують на нарадах територіальних органів ДСНС звіти керівників підпорядкованих підрозділів про результати роботи на місцях пожеж.

Керівники структурних підрозділів ГУНП та територіальних підрозділів ГУНП, структурних підрозділів територіальних органів ДСНС у межах повноважень:

забезпечують виїзди слідчо-оперативних груп поліції (далі - СОГ), уповноважених посадових осіб ДСНС та її територіальних органів на кожному пожежу;

організують роботу щодо виявлення осіб, схильних до вчинення підпалів (особи, що страждають на психічні захворювання, піромани тощо), раніше засуджених за вчинення аналогічних кримінальних правопорушень, їх перевірки на причетність до вчинення підпалів.

Керівники вибухотехнічних підрозділів ГУНП:

забезпечують структурні підрозділи необхідними технічними засобами, витратними матеріалами та обладнанням для проведення оглядів місця події (пожеж);

забезпечують залучення працівників вибухотехнічних підрозділів до проведення огляду місця події (пожежі), унаслідок якої загинуло дві та більше, постраждало три і більше осіб; площа пожежі складає 1000 та більше

метрів квадратних; завдано збитків у розмірі однієї тисячі та більше неоподатковуваних мінімумів доходів громадян; відбулося загоряння більше двох транспортних засобів в одному місці, для організації проведення якісних оглядів місць подій, спільних дій з фіксації обстановки на місці пожежі та установлення причин пожеж;

забезпечують участь підлеглих у проведенні занять у системі службової підготовки з посадовими особами територіальних підрозділів поліції та територіальних органів ДСНС щодо виявлення та розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних з пожежами.

Обов'язки посадових осіб органів (підрозділів) поліції та територіальних органів ДСНС, які здійснюють контроль за попередженням, виявленням, припиненням і розслідуванням кримінальних правопорушень та інших подій, пов'язаних з пожежами

1. Відповідальна особа слідчого управління ГУНП:

здійснює контроль за станом розслідування кримінальних правопорушень, розпочатих внаслідок виникнення пожеж, зареєстрованих на території області; вивчає кримінальні провадження про нерозкриті правопорушення вказаних категорій, не менше одного разу на тиждень готує пропозиції для їх заслуховування на оперативних нарадах керівництва;

надає методичну та практичну допомогу слідчим у розслідуванні кримінальних правопорушень, пов'язаних з резонансними пожежами; виїжджає на пожежі, які мали наслідком збитки в особливо великих розмірах та/або загибель трьох і більше осіб, за необхідності бере участь в огляді місця пожежі у складі СОГ;

веде облік кримінальних проваджень, розпочатих внаслідок виникнення пожеж; систематично вивчає та узагальнює практику роботи слідчих з розслідування кримінальних правопорушень зазначеної категорії, їх взаємодії з працівниками інших служб. За результатами узагальнень вносить пропозиції керівникам слідчих управлінь (відділів) щодо покращання роботи в цьому напрямку;

вивчає та забезпечує впровадження передового досвіду з розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних з пожежами, у практику слідчих, надає допомогу в навчанні слідчих поліції з питань розслідування кримінальних правопорушень цієї категорії;

спільно із посадовими особами ДСНС бере участь у проведенні протипожежних заходів серед населення (бесіди, виступи в пресі, на радіо, телебаченні тощо).

2. Відповідальна особа підрозділу кримінальної поліції ГУНП:

взаємодіє з посадовими особами органу досудового розслідування, підрозділу превентивної діяльності, вибухотехнічного підрозділу, спеціалістами ДСНС, експертами НДЕКЦ, з питань попередження, виявлення, припинення та розслідування пожеж;

вносить пропозиції керівництву кримінальної поліції щодо спільних виїздів з посадовими особами органів (підрозділів) поліції та ДСНС до підрозділів ГУНП з метою перевірки взаємодії між службами та надання допомоги в попередженні, виявленні, припиненні й розслідуванні кримінальних правопорушень указаної категорії;

узагальнює та аналізує роботу кримінальної поліції щодо участі в розкритті кримінальних правопорушень даної категорії, готує та вносить керівництву пропозиції, спрямовані на належний контроль та організацію цієї роботи і впровадження передового досвіду;

веде облік усіх нерозкритих кримінальних правопорушень, пов'язаних з пожежами, якими завдано збитки у великих і особливо великих розмірах та/або спричинено загибель двох і більше осіб, надає необхідну практичну і методичну допомогу територіальним органам поліції;

бере участь у плануванні і проведенні занять в системі службової підготовки з посадовими особами органів досудового розслідування, підрозділу превентивної діяльності, вибухотехнічного підрозділу, ДСНС, експертами НДЕКЦ щодо виявлення та розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних з пожежами. Готує матеріали для розгляду на нарадах керівництва ГУНП із зазначених питань.

3. Уповноважені посадові особи територіального органу ДСНС:

беруть участь в огляді місця події як спеціалісти;

уживають заходів у взаємодії з посадовими особами органів (підрозділів) поліції та НДЕКЦ щодо встановлення причин та обставин виникнення пожеж, а також факторів, що призвели до їх виникнення та розвитку;

здійснюють контроль за обґрунтованістю встановлених підлеглими посадовими особами територіального органу ДСНС причин пожеж відповідно до виявлених обставин, що призвели до їх виникнення та розвитку, з відповідним реагуванням на них;

надають пропозиції керівництву територіальних органів ДСНС щодо:

практичної допомоги та перевірки роботи підлеглих посадових осіб територіального органу ДСНС з установами причини виникнення пожежі;

розгляду на спільних нарадах ГУНП та ДСНС питань про якість роботи спеціалістів у складі СОГ за фактами пожеж.

ПИТТАННЯ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ВЗАЄМОДІЇ ПІД ЧАС РОЗГЛЯДУ ЗАЯВ І ПОВІДОМЛЕНЬ ПРО ПРАВОПОРУШЕННЯ, ПОВ'ЯЗАНІ З ПОЖЕЖАМИ

Інформація про факти виникнення пожеж приймається черговими оперативно-координаційного центру територіального органу ДСНС (далі - ОКЦ ДСНС), черговими інспекторами чергових частин ГУНП та секторів реагування патрульної поліції територіальних підрозділів ГУНП (далі - чергова служба поліції).

При отриманні заяви чи повідомлення про пожежу

черговий ОКЦ ДСНС:

з'ясовує особу заявника, номер контактного телефону, місцезнаходження, місце та орієнтовний час виникнення, характер і розміри пожежі;

реєструє заяву чи повідомлення у відповідній оперативно-службовій документації;

у разі потреби негайно вживає заходів щодо виконання плану залучення сил та засобів для гасіння пожежі, а за необхідності при повідомленні керівника гасіння пожежі інформує та залучає аварійні служби водоканалу, комунального та газового господарств, енергонагляду та технічного нагляду тощо;

інформує відповідального по управлінню (відділу, сектору) у районі, місті, районі у місті, міськрайонному управлінню, відділу територіального органу ДСНС про пожежу;

у разі надходження інформації про пожежу негайно повідомляє посадову особу чергової служби органів поліції, надавши йому всю наявну оперативну інформацію для направлення СОГ на місце події;

у разі надходження заяви чи повідомлення про пожежу, на яку підрозділи ДСНС не викликалися (які ліквідовані населенням або самоліквідовані), інформує відповідального по управлінню (відділу, сектору) у районі, місті, районі у місті, міськрайонному управлінню, відділу територіального органу ДСНС та посадову особу чергової служби поліції;

при отриманні інформації від посадових осіб територіального органу ДСНС та чергової служби поліції щодо необхідності залучення до складу СОГ для встановлення причин виникнення пожежі посадових осіб ДВЛ та УкрНДІЦЗ негайно інформує керівників зазначених установ про необхідність виїзду на місце пожежі.

Посадова особа чергової служби поліції, яка прийняла усну заяву (при особистому зверненні заявника), зобов'язана з'ясувати особу заявника, попередити його про кримінальну відповідальність за завідомо неправдиве

повідомлення про вчинення злочину, скласти протокол усної заяви, який підписують заявник та посадова особа, яка його склала.

При отриманні повідомлення чи надходженні заяви про вчинене кримінальне правопорушення, пов'язане з пожежею, **посадова особа чергової служби поліції**:

з'ясовує особу заявника, номер контактного телефону, обставини правопорушення (місцезнаходження, місце та орієнтовний час виникнення пожежі, її характер, розміри та інші відомості) та вносить відомості до журналу єдиного обліку заяв і повідомлень про вчинені кримінальні правопорушення та інші події;

терміново повідомляє ОКЦ ДСНС з метою направлення на місце події (пожежі) чергового караулу підрозділу ДСНС;

терміново надає заяву або повідомлення про вчинене кримінальне правопорушення, пов'язане з пожежею, начальнику органу досудового розслідування, який визначає слідчого, що здійснюватиме досудове розслідування, а також інформує про подію начальника органу (підрозділу) поліції;

після отримання інформації про пожежу невідкладно направляє на місце події СОГ, в передбачених цим Порядком випадках інформує про подію керівництво органу (підрозділу) поліції та вибухотехнічного підрозділу;

з метою отримання необхідної інформації про обстановку на місці пожежі підтримує постійний зв'язок з ОКЦ ДСНС та за необхідності залучає працівників аварійних служб водоканалу, комунального та газового господарств, енергонагляду та технічного нагляду тощо;

у разі надходження заяви чи повідомлення про пожежу, на яку територіальні органи ДСНС не викликалися, негайно інформує ОКЦ ДСНС з метою залучення спеціаліста до складу СОГ, що буде виїжджати на місце пожежі;

за повідомленням слідчого про необхідність проведення огляду за участю спеціаліста(ів) з дослідження пожеж доповідає начальнику територіального органу поліції про вжиття заходів із забезпечення збереження обстановки місця події (пожежі);

при отриманні інформації від слідчого або посадових осіб вибухотехнічних підрозділів щодо вжиття конкретних заходів на місці події (пожежі) з метою запобігання загибелі або пораненню людей терміново інформує начальника територіального органу поліції;

при отриманні інформації від слідчого щодо залучення до складу СОГ для встановлення причин виникнення пожежі посадових осіб ДВЛ та УкрНДІЦЗ негайно інформує ОКЦ ДСНС про необхідність прибуття на місце події (пожежі) співробітників зазначених установ.

Начальник територіального підрозділу ГУНП:

забезпечує належну взаємодію чергової служби органів поліції з ОКЦ ДСНС під час надходження заяв та повідомлень про вчинення кримінальних правопорушень, пов'язаних з пожежами;

організовує своєчасне направлення на місця виникнення пожеж СОГ у повному складі, проведення узгоджених дій членами СОГ;

особисто виїжджає на пожежі на об'єктах незалежно від форм власності за наявності даних про навмисне знищення майна шляхом підпалу та на пожежі, внаслідок яких завдано збитків в особливо великих розмірах, загинуло дві і більше, постраждало три і більше осіб;

на виконання вимог кримінального процесуального законодавства України організовує участь підлеглих посадових осіб у розслідуванні кримінальних правопорушень, пов'язаних з пожежами;

у разі встановлення фактів неналежного збирання СОГ на місці пожежі матеріалів дає конкретні завдання для їх доопрацювання;

щокварталу організовує узагальнення практики розгляду заяв і повідомлень про пожежі, з'ясування причин неякісного збирання матеріалів;

у разі невстановлення особи, яка вчинила правопорушення, пов'язане з пожежею, організовує і забезпечує подальшу роботу щодо його розслідування, взаємодію оперативних працівників, експертної служби та інших посадових осіб структурного підрозділу поліції територіального підрозділу поліції зі слідчими;

організовує охорону матеріальних цінностей, які знаходяться на об'єкті пожежі, залучаючи для цього посадових осіб відповідних служб;

у разі потреби в проведенні огляду за участю спеціаліста(ів) з дослідження пожеж уживає заходів із забезпечення збереження обстановки місця події (пожежі), залучаючи для цього посадових осіб відповідних служб.

Начальник слідчого підрозділу територіального підрозділу ГУНП:

ознайомлюється з обставинами виникнення пожеж за добу, забезпечує контроль за роботою СОГ на місці події;

виїжджає на пожежі, внаслідок яких завдано збитків в особливо великих розмірах, загинуло дві і більше, постраждало три і більше осіб, організовує проведення узгоджених дій членами СОГ;

організовує та контролює внесення слідчим відповідних відомостей про кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань (далі - ЄРДР) та невідкладно у письмовій формі повідомляє керівника органу прокуратури про початок досудового розслідування, підстави початку досудового розслідування та інші відомості відповідно до вимог [КПК України](#);

у разі виявлення недоліків при огляді місця пожежі ставить конкретні завдання для їх усунення, забезпечує організацію роботи з повторного або додаткового проведення огляду місця пожежі із залученням спеціалістів з дослідження пожеж з метою якісного документування вчиненого кримінального правопорушення, фіксації, вилучення слідів та інших предметів, матеріалів (об'єктів) тощо, їх пакування і доставки для проведення експертиз;

при отриманні інформації від посадової особи органу поліції щодо вжиття заходів безпеки під час проведення огляду місця події (пожежі) з метою запобігання загибелі або пораненню людей вживає заходів із залучення посадових осіб відповідних служб.

Начальник управління (відділу, сектору) у районі, місті, районі у місті, міськрайонного управління, відділу територіального органу ДСНС:

щодня ознайомлюється з оперативною обстановкою в зоні відповідальності, обставинами виникнення пожеж за добу, організовує участь посадових осіб територіального органу ДСНС у виконанні доручень слідчого;

організовує своєчасний виїзд підлеглих посадових осіб на місця виникнення пожеж та контролює їх роботу в складі СОГ;

виїжджає на пожежі на об'єктах незалежно від форм власності за наявності даних про навмисне знищення майна шляхом підпалу та пожежі, внаслідок яких завдано збитків в особливо великих розмірах, загинуло дві і більше, постраждало три і більше осіб;

організовує перевірку щодо ненадання підлеглими посадовими особами допомоги на місці події слідчому стосовно дослідження пожежі у виявленні, фіксації, описі та вилученні слідової інформації та здійснює належний контроль за своєчасним надходженням матеріалів до територіального органу поліції;

не рідше одного разу на місяць здійснює узагальнення практики розгляду заяв і повідомлень про пожежі, причин неналежного виконання підлеглими спеціалістами посадових обов'язків, порушення строків передачі матеріалів та інформації до органів досудового розслідування. Вживає заходів щодо дотримання належного порядку на цьому напрямі роботи та усунення наявних недоліків.

Керівник гасіння пожежі:

надає оперативну інформацію, пов'язану з пожежею, керівнику та членам СОГ та забезпечує максимальне первинне збереження речей, матеріалів та обстановки на місці пожежі;

надає інформацію керівнику СОГ щодо зміни обстановки на місці пожежі під час її гасіння та виявлення обставин, які можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення;

після ліквідації пожежі надає інформацію керівнику СОГ щодо первинного місця виявлення полум'яного горіння, подачі перших стволів на гасіння, про цілісність дверей, вікон та їх фурнітури, місця виявлення загиблих осіб та явища, що спостерігалися під час гасіння пожежі;

у разі необхідності сприяє керівнику СОГ у розбиранні конструктивних елементів та пожежного сміття з метою забезпечення доступу членам СОГ до необхідних ділянок огляду (місця виникнення пожежі, виявлення загиблих осіб тощо).

ПИТАННЯ 3. ДІЇ ЧЛЕНІВ СЛІДЧО-ОПЕРАТИВНИХ ГРУП ТА ПОСАДОВОЇ ОСОБИ ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ОРГАНУ ДСН.

Склад слідчо-оперативної групи (СОГ)

1. СОГ створюються при чергових частинах територіальних підрозділів ГУНП. Їх склад формується з посадових осіб поліції відповідно до графіка чергування, затвердженого начальником територіального підрозділу ГУНП, погодженого з керівником органу досудового розслідування.

2. Завданням СОГ є виявлення, фіксація, кваліфіковане вилучення та пакування слідів кримінального правопорушення, установлення свідків та потерпілих, з'ясування обставин кримінального правопорушення, що мають значення для всебічного, повного і неупередженого їх дослідження, розслідування та встановлення правопорушників.

3. До складу СОГ обов'язково входять слідчий (керівник СОГ), працівник кримінальної поліції, технік-криміналіст, спеціаліст відповідного територіального органу ДСНС, у передбачених цим Порядком випадках - спеціаліст вибухотехнічного підрозділу та дільничний офіцер поліції (за необхідності).

4. Після прибуття на місце пожежі члени СОГ з'ясовують обставини вчинення кримінального правопорушення, установлюють свідків, прикмети осіб, які вчинили кримінальне правопорушення, та ймовірні шляхи їх відходу. У разі необхідності вживають заходів для переслідування транспортних засобів, які використовувалися особами, що вчинили кримінальне правопорушення. Беруть участь у розшуку та затриманні осіб, які підозрюються в учиненні кримінальних правопорушень, пов'язаних з пожежами.

5. Для участі в огляді місця пожежі обов'язково залучаються спеціалісти з гасіння, ліквідації та дослідження пожежі, за потреби можуть залучатися

відповідні спеціалісти газового господарства, енергонагляду та технічного нагляду, з ремонту побутової техніки, з контролю за устаткуванням, ремонтом та експлуатацією систем пічного опалення тощо. Керівництво територіальних органів поліції та ДСНС узгоджує з керівниками відповідних підприємств, установ та організацій, де працюють такі спеціалісти, порядок їх виклику та прибуття на місце пожежі.

Дії членів слідчо-оперативних груп на місці пожежі

1. Слідчий на місці події (пожежі):

керує діями членів СОГ;

організовує збирання наявної в органах (підрозділах) поліції, ДСНС та інших організаціях попередньої інформації про стан і характерні особливості об'єкта, на якому виникла пожежа, установлює дані про підрозділи ДСНС, які беруть участь у гасінні пожежі, отримує від них і фіксує (в процесуальних документах, рапорті, довідці) первинну інформацію про пожежу і хід її гасіння;

під час отримання інформації від керівника гасіння пожежі про подію наголошує на необхідності виявлення в процесі гасіння пожежі обставин, що свідчать про місце і причину її виникнення, слідів, предметів і матеріалів, що можуть бути визнані речовими доказами, а також про вжиття заходів щодо їх схоронності і недопущення руйнування;

після ліквідації пожежі з'ясовує в керівника гасіння можливість безпечної роботи членів СОГ під час огляду місця пожежі; установлює, які зміни внесені в обстановку пожежі; ознайомлюється з місцем події з метою отримання загального уявлення про те, що трапилося, визначає межі огляду та складає план його проведення;

вживає заходів для встановлення особи потерпілого, фіксує місце його перебування в момент виявлення пожежі;

за наявності підстав інформує оперативного чергового територіального органу (підрозділу) поліції про залучення додаткових сил, засобів та спеціалістів для документування всіх обставин учиненого кримінального правопорушення, пов'язаного з пожежею;

разом із членами СОГ, залученими спеціалістами, запрошеними потерпілими, свідками та іншими учасниками кримінального провадження проводить огляд місця події та складає протокол огляду місця події, пов'язаного з пожежею, зразок якого наведено у [додатку 1](#) до цього Порядку (далі - протокол), під час якого в установленому [КПК України](#) порядку фіксує відомості щодо обставин учинення кримінального правопорушення, проводить вимірювання. Інформація у протоколі викладається згідно з вимогами [додатка 2](#) до цього Порядку. Не допускається викладення у протоколі будь-яких висновків, у ньому відображаються лише видимі результати огляду. До протоколу можуть долучатися письмові пояснення

спеціалістів, які брали участь у проведенні огляду. За можливості текст набирається в електронному вигляді, роздруковується та підписується всіма учасниками огляду місця події;

в обов'язковому порядку із залученням спеціаліста(ів) з дослідження пожежі складає плани і схеми до протоколу. Вилучає речі і документи, важливі для кримінального провадження, предмети, вилучені з обігу, а також матеріальні об'єкти, придатні для з'ясування обставин, що підлягають доказуванню. Вилучені об'єкти оглядаються за участю спеціаліста, упаковуються та опечатуються, після чого пакунки та (або) закріплені на них бирки підписуються слідчим та особами, які брали участь у проведенні огляду. На упаковці вилученого об'єкта зазначаються його характерні ознаки, фізичні властивості та індивідуальні ознаки, а також точне місце, де його було виявлено та вилучено, про що робиться відповідний запис у протоколі. Вилучені з місця огляду речі та об'єкти вважаються тимчасово вилученим майном;

місце виявлення речей і документів фіксує в протоколі й позначає на схемі з відповідною прив'язкою до об'єкта, що оглядається, забезпечує здійснення фотографування, відеозапису цих дій, що передбачено [статтею 237](#) КПК України;

забезпечує належне вилучення з місця події предметів, матеріалів, речей, документів та інших об'єктів у стані, придатному для проведення експертиз, їх своєчасну передачу відповідно до вимог [глави 16](#) КПК України на схоронність уповноваженій службовій особі;

має право заборонити будь-якій особі, залученій до проведення огляду місця події, залишати місце огляду до його закінчення та вчинювати будь-які дії, що заважають проведенню огляду;

у разі потреби в проведенні огляду за участю спеціаліста(ів) з дослідження пожеж доповідає відповідальній особі або оперативному черговому по територіальному органу поліції про вжиття заходів із забезпечення збереження обстановки місця події (пожежі);

за погодженням з начальником органу досудового розслідування залучає до огляду місця події осіб, які володіють спеціальними знаннями (інспектора-криміналіста, посадових осіб ДСНС, УкрНДІЦЗ, вибухотехнічного підрозділу, інженера-електрика, хіміка, інженера-будівельника, інспектора з безпеки праці та інших), за допомогою яких докладно, вживаючи зрозумілі та коректні терміни, викладає в протоколі огляду місця події: відомості про об'єм пожежного навантаження в зоні пожежі, наявність речовин і матеріалів, здатних впливати на утворення теплових конвективних потоків та масопереносу під час пожежі, і фіксує спрямованість поширення вогню, наявність речовин і матеріалів, здатних до взаємодії з виділенням великої кількості тепла в результаті хімічної реакції з киснем повітря або при взаємодії поміж ними;

спільно з членами СОГ та залученими спеціалістами на місці події (пожежі) визначає ознаки осередку пожежі (місце виникнення пожежі) за слідами, залишеними вогнем та іншими факторами пожежі, що відкладаються на вертикальних і горизонтальних поверхнях, за ознаками спрямованості горіння і зосередження первинних засобів пожежогасіння, за найбільшими руйнуваннями, максимальними прогарами, прогинами конструкцій, що виявляються під час проведення огляду місця події в зоні горіння, та за іншими ознаками;

спільно із залученими спеціалістами зіставляє ознаки осередку пожежі з особливостями роботи устаткування, властивостями речовин і матеріалів, що застосовуються в технологічному процесі, їх поведінням в умовах пожежі, впливом на утворення осередкових ознак. Відшуковує теплогенеруючі установки, електронагрівальні прилади тощо та фіксує їх стан;

спільно із залученими спеціалістами фіксує стан засобів автоматичного виявлення і гасіння пожежі, наявність і місце розташування датчиків пожежної сигналізації та елементів автоматичних установок пожежогасіння, що спрацювали або ні;

за вилученими з місця події речами, об'єктами, предметами, матеріалами та слідами, що можуть втратити доказове значення залежно від часу їхнього зберігання (грунт, пожежне сміття, ємності та інші предмети зі слідами легкозаймистої та горючої рідини, сліди пальців рук тощо), після внесення відомостей про вчинене кримінальне правопорушення до ЄРДР призначає відповідні експертизи;

здійснює збирання документів і відповідної інформації, необхідних для правильної кваліфікації кримінального правопорушення та призначення пожежно-технічної експертизи, для чого долучає до матеріалів: акт про пожежу або звіт спеціаліста про причину виникнення пожежі; довідку про метеорологічні умови на момент виникнення і розвитку пожежі, видану відділами гідрометеорологічного центру; відповідний витяг з посиланнями на пункти, статті тощо, позначення та назву нормативно-правового акта, порушення якого могло мати відношення до пожежі; копію наказу про призначення конкретної особи відповідальною за виконання правил пожежної безпеки на об'єкті, її посадові обов'язки; акти об'єктових і цехових пожежно-технічних комісій; дані щодо проведення вогневих й інших пожежонебезпечних робіт, у тому числі ремонтних і профілактичних; схему електропроводки (якщо об'єкт був нею обладнаний і не був знеструмлений); документи, що підтверджують проведення робіт з виміру опору ізоляції провідників; діючі на підприємстві інструкції з пожежної безпеки; приписи посадових осіб ДСНС про усунення раніше виявлених порушень вимог пожежної безпеки на об'єкті; довідку про пожежу, що складається керівником гасіння пожежі, опис пожежі, що складається спеціалістом ДСНС; запис переговорів керівника (керівників) гасіння пожежі з ОКЦ

ДСНС, матеріали відео- та фотофіксації, виготовлені під час огляду місця події на електронному носії, та інші документи;

здійснює повноваження, передбачені [КПК України](#), у тому числі допитує особисто або доручає членам СОГ - посадовим особам оперативних підрозділів провести допити заявника, потерпілого, свідків про обставини вчиненого кримінального правопорушення, а за необхідності спеціалістів з дослідження пожеж; надає письмові доручення посадовим особам оперативних підрозділів про проведення інших слідчих (розшукових) дій;

за необхідності або за дорученням начальника підрозділу досудового розслідування проводить додатковий огляд місця події, для участі в якому може також залучити спеціалістів з гасіння та розслідування пожеж, свідків, потерпілих та підозрюваних;

доручає посадовим особам оперативних підрозділів, які перебувають на місці події у складі СОГ, установити за автоматизованими обліками МВС та поліції осіб, схильних до вчинення правопорушень, пов'язаних з пожежами, які проживають у районі вчинення кримінального правопорушення. Організовує роботу з перевірки їх причетності до виникнення пожежі;

при отриманні пропозицій від посадових осіб вибухотехнічних підрозділів щодо вжиття конкретних заходів безпеки при проведенні огляду місця події (пожежі) з метою запобігання загибелі або пораненню людей негайно інформує посадову особу або оперативного чергового територіального органу поліції про вжиття заходів;

за необхідності та при отриманні пропозиції від посадової особи територіального органу ДСНС щодо залучення до складу СОГ для встановлення причин виникнення пожежі посадових осіб ДВЛ та УкрНДІЦЗ негайно інформує посадову особу або оперативного чергового територіального органу поліції про вжиття заходів та залучає спеціалістів зазначених установ до проведення огляду місця події (пожежі) після їх прибуття.

2. Посадова особа карного розшуку (кримінальної поліції):

як член СОГ ознайомлюється з обставинами виникнення та розвитку пожежі;

виконує доручення слідчого про проведення слідчих (розшукових) дій;

здійснює поквартирний чи подвірний обхід з метою виявлення свідків учинення кримінального правопорушення, збирання відомостей, що можуть бути використані як докази;

установлює причетних до вчинення пожежі осіб, їх прикмети; наявність у них засобів підпалу, інших предметів і матеріалів, що могли бути використані для вчинення кримінального правопорушення, пов'язаного з пожежею, транспортних засобів; інші відомості, необхідні для встановлення

осіб, які вчинили це правопорушення. Про виконану роботу інформує слідчого, складає докладний рапорт на ім'я керівника органу поліції про результати проведеної роботи та за наявності доручення слідчого проводить допити учасників огляду місця події (пожежі), свідків та очевидців;

установлює особи громадян, загиблих під час пожежі;

негайно інформує слідчого про одержані дані щодо обставин вчинення кримінального правопорушення та причетних до нього осіб для їх фіксації шляхом проведення слідчих (розшукових) дій та надалі негласних слідчих (розшукових) дій;

систематично, у міру отримання відомостей, що становлять оперативний інтерес для розслідування правопорушення, інформує про це слідчого, вживає заходів щодо затримання осіб, причетних до вчинення кримінального правопорушення, за дорученням слідчого бере участь у проведенні обшуків та інших невідкладних слідчих (розшукових) дій;

у взаємодії зі слідчим, іншими посадовими особами оперативних підрозділів поліції, дільничним офіцером поліції та спеціалістами з дослідження пожеж планує роботу із розслідування кримінального правопорушення;

бере участь у складанні узгодженого плану слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій. Проводить усі необхідні заходи щодо встановлення і викриття причетних до кримінального правопорушення осіб;

за дорученням слідчого, використовує можливості оперативних частин слідчих ізоляторів та установ виконання покарань, а також підрозділів оперативної служби і підрозділів з проведення оперативно-технічних заходів;

вносить пропозиції слідчому шляхом складання ініціативного рапорту щодо необхідності проведення гласних та негласних слідчих (розшукових) дій з установами обставин вчинення злочинів, пов'язаних з пожежами, та осіб, причетних до їх вчинення.

3. Посадова особа територіального органу ДСНС:

після прибуття на місце пожежі інформує старшого СОГ про це та бере участь в огляді місця події як спеціаліст з дослідження пожеж;

у взаємодії зі слідчим і спеціалістами інших залучених служб планує роботу на місці пожежі;

як член СОГ з'ясовує обставини виникнення та розвитку пожежі;

як спеціаліст надає допомогу в огляді місця пожежі з метою виявлення осередку та причин виникнення і розповсюдження пожежі, виявлення, фіксації та вилучення зразків, проб, технічної та іншої документації і предметів, що надалі можуть бути використані як речові докази. Надає

слідчому допомогу у фіксації в протоколі огляду місця події інформації щодо виявлених зразків, об'єктів, речовин тощо;

встановлює стан і ефективність спрацювання засобів та систем протипожежного захисту, що є на об'єкті, виконання вимог пожежної безпеки, приписів та постанов посадових осіб ДСНС, якщо такі виносилися;

у разі встановлення факту неспрацювання або невиконання своїх функцій системами протипожежного захисту повідомляє про це ДСНС;

у взаємодії зі слідчим і спеціалістами інших залучених служб планує роботу на місці пожежі;

вносить пропозиції слідчому щодо вжиття конкретних заходів для виявлення та усунення причин і умов, що призводять до вчинення кримінальних правопорушень, пов'язаних із пожежами;

у разі необхідності залучення для встановлення причин виникнення пожежі ДВЛ та УкрНДІЦЗ повідомляє слідчого, ОКЦ ДСНС та керівництво відповідного територіального органу ДСНС про необхідність організації їх виїзду на місце події (пожежі) для участі у складі СОГ;

про результати перевірки стану і справності засобів протипожежного захисту, що є на об'єкті, надає інформацію керівнику СОГ;

як член СОГ виконує доручення слідчого в межах своїх повноважень. За результатами роботи для здійснення слідчим попередньої правової кваліфікації кримінального правопорушення на місці події оформляє та надає слідчому акт про пожежу. Протягом 3 діб надсилає до слідчого підрозділу разом із супровідним листом, який реєструється в канцелярії відповідного підрозділу, звіт про причину виникнення пожежі та інші матеріали стосовно пожежі (фототаблиці тощо);

включає до звіту про причину виникнення пожежі інформацію про виконання доручень слідчого щодо отриманих свідчень від очевидців пожежі для встановлення причин і обставин її виникнення, осіб, причетних до пожежі (інформація від очевидців відбирається в усній формі), з відповідними роз'ясненнями;

у разі встановлення особи, яка володіє інформацією про пожежу та події, пов'язані з нею, повідомляє керівника СОГ;

при виїзді на місце пожежі в разі ненаправлення територіальним органом поліції на місце події СОГ у зв'язку з відсутністю в події ознак кримінального правопорушення здійснює заходи щодо збирання інформації з метою повного та якісного обліку пожежі відповідно до [Порядку обліку пожеж та їх наслідків](#), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26 грудня 2003 року № 2030.

4. Експерт Експертної служби МВС:

залучається слідчим як спеціаліст для участі в проведенні огляду місця події (пожежі);

під час проведення судової пожежно-технічної експертизи діє відповідно до [КПК України](#) та [Закону України](#) «Про судову експертизу».

5. Посадова особа вибухотехнічного підрозділу поліції:

виїжджає до проведення огляду місця події (пожежі), унаслідок якої загинуло дві та більше, постраждало три і більше осіб; площа пожежі складає 1000 та більше метрів квадратних; завдано збитків у розмірі однієї тисячі та більше неоподатковуваних мінімумів доходів громадян; відбулося загоряння більше двох транспортних засобів в одному місці, для організації проведення якісних оглядів місць подій, спільних дій з фіксації обстановки на місці пожежі та установлення причин пожеж;

бере участь в огляді місця події як спеціаліст;

у взаємодії зі слідчим і спеціалістами інших залучених служб планує роботу на місці пожежі;

як член СОГ з'ясовує обставини виникнення та розвитку пожежі;

як спеціаліст надає допомогу в огляді місця пожежі з метою виявлення осередку та причин виникнення і розповсюдження пожежі, виявлення, фіксації та вилучення зразків, об'єктів, проб, технічної та іншої документації і предметів, що надалі можуть бути використані як речові докази. Надає слідчому допомогу у фіксації в протоколі огляду місця події інформації щодо виявлених зразків, об'єктів, речовин тощо, а в разі потреби в їх упакуванні;

терміново інформує слідчого про одержані дані щодо обставин вчинення кримінального правопорушення та причетних до нього осіб для їх фіксації шляхом проведення слідчих (розшукових) дій та подальших негласних слідчих (розшукових) дій;

за необхідності за погодженням зі слідчим та іншими спеціалістами з дослідження пожеж проводить попередні дослідження вилучених під час огляду місця події (пожежі) зразків, об'єктів, речовин тощо;

вносить пропозиції слідчому щодо вжиття конкретних заходів безпеки при поводженні з отруйними і сильнодіючими речовинами;

вносить пропозиції слідчому, посадовій особі або черговому територіального органу поліції щодо вжиття конкретних заходів безпеки, спрямованих на запобігання загибелі або пораненню людей.

6. Посадові особи дослідно-випробувальних лабораторій територіальних органів ДСНС та УкрНДІЦЗ:

посадова особа ДВЛ залучається до дослідження пожеж (участь в огляді місця події, фіксація обстановки на місці пожежі, проведення пожежно-технічних досліджень (експертизи) та установлення обставин і причин

виникнення пожежі) слідчим та посадовими особами територіальних органів ДСНС через ОКЦ ДСНС, посадову особу територіального підрозділу ГУНП у разі, якщо: внаслідок пожежі загинуло три і більше або постраждало 5 і більше осіб; сталася пожежа із загибеллю або травмуванням людей на підприємствах, установах, в організаціях, закладах; площа пожежі складає 1000 та більше метрів квадратних; орієнтовні збитки внаслідок пожежі становлять 10 тисяч і більше неоподатковуваних мінімумів доходів громадян; наявна інша необхідність залучення за рішенням слідчого;

посадова особа УкрНДЦЗ за необхідності залучається до дослідження пожеж (участь в огляді місця події, фіксація обстановки на місці пожежі, проведення пожежно-технічних досліджень (експертизи) та встановлення обставин і причин виникнення пожежі) слідчим та посадовими особами територіальних органів ДСНС через ОКЦ ДСНС, посадову особу територіального підрозділу ГУНП у разі, якщо: унаслідок пожежі загинуло п'ять і більше або постраждало 10 і більше осіб; загинуло три і більше або постраждало 5 і більше людей на підприємствах, установах, в організаціях, закладах; площа пожежі складає 10 000 і більше метрів квадратних; орієнтовні збитки внаслідок пожежі становлять 100 000 і більше неоподатковуваних мінімумів доходів громадян; наявна інша необхідність залучення згідно з постановою слідчого;

після прибуття на місце пожежі інформують старшого СОГ про це та надалі беруть участь в огляді місця події як спеціалісти з дослідження пожеж;

на місці події (пожежі) як спеціалісти надають допомогу в огляді місця пожежі з метою виявлення осередку і причин виникнення та розповсюдження пожежі, виявлення, фіксації та вилучення предметів і матеріалів, що надалі можуть бути використані як речові докази. Надає слідчому допомогу у фіксації в протоколі огляду місця події інформації щодо виявлених предметів і матеріалів тощо;

досліджують стан і справність систем протипожежного захисту та первинних засобів пожежогасіння, що є на об'єкті, можуть надавати роз'яснення щодо дотримання вимог пожежної безпеки, приписів та постанов посадових осіб ДСНС, якщо такі виносилися;

у разі залучення слідчим беруть участь у додатковому огляді (оглядах) об'єкта дослідження (пожежі), під час якого виступають як спеціалісти з дослідження пожеж та надають допомогу у виявленні та вилученні предметів і матеріалів, необхідних для проведення дослідження щодо їх пожежної безпеки;

у разі зазначення слідчим у постанові про призначення пожежно-технічної експертизи або при погодженні слідчим клопотання експерта про необхідність залучення посадових осіб УкрНДЦЗ та ДВЛ беруть участь у проведенні зазначеної експертизи;

під час залучення до виконання судової пожежно-технічної експертизи, посадові особи УкрНДІЦЗ та ДВЛ користуються правами, визначеними [КПК України](#) та [Законом України](#) «Про судову експертизу».

7. Дільничний офіцер поліції на місці події (пожежі):

забезпечує охорону місця події, збереження слідів учиненого кримінального правопорушення та за необхідності організовує надання невідкладної медичної допомоги потерпілим особам;

з'ясовує обставини події, установлює свідків, очевидців, збирає інші відомості, що можуть бути використані як докази;

інформує оперативного чергового відповідного територіального органу поліції про обставини події та причетних до неї осіб;

негайно інформує слідчого про одержані дані щодо обставин події та причетних до неї осіб для їх подальшої фіксації шляхом проведення слідчих (розшукових) дій;

після прибуття СОГ виконує усні доручення старшого СОГ.

8. Інспектор-кінолог на місці пожежі як спеціаліст:

веде пошук різних предметів і слідів (вихідних точок), від яких можна застосувати службового собаку;

доводить до відома членів СОГ інформацію про виявлення слідів з чітко виявленими особливостями взуття, а також будь-яких предметів, що можуть мати значення для розслідування кримінального правопорушення;

бере участь (зі службовим собакою) в обстеженні місць можливого перебування підозрюваних (підвали, горища, сховища, лісопосадки тощо);

здійснює пошук підозрюваних за виявленими на місці події речами, об'єктами та предметами з одорологічними (запаховими) ознаками із застосуванням службового собаки;

складає акт про застосування службово-розшукового собаки.

9. Охорона місця пожежі знімається тільки за дорученням слідчого, але не раніше, ніж до закінчення оформлення результатів огляду в протоколах, актах, планах та схемах, а також після вилучення предметів та матеріалів.

10. У разі вчинення особливо тяжких злочинів, пов'язаних з пожежами, а також кримінальних правопорушень, що викликають значний суспільний резонанс, огляд місця події проводиться за участю начальників територіального органу поліції та слідчого підрозділу.

11. Після закінчення огляду місця пожежі та проведення першочергових слідчих (розшукових) дій члени СОГ звітують перед слідчим про проведену ними роботу.

12. Подальша робота членів СОГ щодо встановлення причин пожежі та виявлення підозрюваних осіб здійснюється відповідно до плану слідчих (розшукових) дій.

13. Про несвоєчасне направлення або неприбуття на місце пожежі СОГ керівництво підрозділу ДСНС, в зоні відповідальності якого вона виникла, інформує керівництво відповідного територіального органу поліції для реагування та вжиття заходів щодо поліпшення спільних дій на цьому напрямі діяльності.

14. Про несвоєчасне направлення або неприбуття на місце пожежі посадових осіб ДСНС керівництво ГУНП, на території обслуговування якого вона виникла, інформує керівництво територіального органу ДСНС для реагування та вжиття заходів щодо поліпшення спільних дій на цьому напрямі діяльності.

Створення СОГ для розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних з пожежами, планування слідчих (розшукових) дій

1. Для швидкого, повного та неупередженого розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних з пожежами, створюються СОГ.

2. Створення СОГ здійснюється в установленому порядку, за погодженням з начальником слідчого підрозділу територіального підрозділу ГУНП. При цьому керівником СОГ є слідчий, який спеціалізується на розслідуванні зазначеної категорії кримінальних правопорушень та визначений начальником слідчого підрозділу здійснювати їх розслідування.

3. До складу СОГ входять посадові особи, які брали участь в огляді місця події. У разі потреби залучаються дільничні офіцери поліції, на території обслуговування яких сталася пожежа, посадові особи інших органів і підрозділів поліції.

4. Забороняється здійснювати заміну оперативних працівників, включених до складу СОГ, без узгодження зі слідчим (керівником СОГ) або керівником органу досудового розслідування.

5. Контроль за роботою СОГ покладається на начальника слідчого підрозділу територіального підрозділу ГУНП, який за погодженням з начальником територіального підрозділу ГУНП має право організовувати проведення оперативних нарад за участю слідчих та посадових осіб інших органів і підрозділів поліції з питань виявлення та розслідування кримінальних правопорушень, у тому числі стану виконання доручень слідчих і порядку взаємодії служб.

6. Робота з розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних з пожежами, здійснюється відповідно до узгодженого плану слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій, який складається в триденний строк з моменту внесення слідчим відповідних відомостей про

кримінальне правопорушення до ЄРДР, затверджується начальниками територіального органу поліції та органу досудового розслідування і приєднується слідчим до матеріалів кримінального провадження.

7. До підготовки плану залучаються посадові особи, які брали участь в огляді місця пожежі та проведенні невідкладних слідчих (розшукових) дій.

8. У плані зазначаються висунуті версії кримінального правопорушення, розподіляються обов'язки між виконавцями для перевірки висунутих версій, встановлюються строки виконання запланованих заходів.

9. Слідчі (розшукові) дії, доручення слідчого щодо розслідування кримінальних правопорушень плануються і виконуються на основі розмежування та чіткого дотримання умов діяльності в межах компетенції слідчого і посадових осіб інших служб територіальних органів поліції.

10. ГУНП є відповідальними за остаточні результати роботи з розслідування пожеж у межах установленої компетенції і беруть участь у цій роботі до закінчення розслідування.

Організація контролю за виконанням доручень слідчих у кримінальних провадженнях, пов'язаних з пожежами, планування роботи

1. Контроль за виконанням доручень слідчих у кримінальних провадженнях про пожежі покладається на начальників територіальних підрозділів ГУНП, які зобов'язані:

визначати конкретних осіб з числа співробітників оперативних підрозділів, на яких покласти обов'язки з виконання доручень слідчих;

щотижня узагальнювати стан виконання доручень слідчих у кримінальних провадженнях про пожежі, стежити за якісним їх виконанням, уживати заходів щодо усунення недоліків;

спільно з керівниками слідчих підрозділів заслуховувати звіти членів СОГ про результати огляду місця пожежі, проведення слідчих (розшукових) дій, вивчати зібрані ними матеріали. Враховуючи початкові дані, отримані під час проведення слідчих (розшукових) дій, спільно з членами СОГ за версіями та окремими напрямками подальших дій щодо встановлення й викриття осіб, причетних до виникнення пожежі, забезпечувати залучення представників усіх служб поліції для отримання остаточного результату, координувати роботу підлеглих, здійснювати повсякденний дієвий контроль за її проведенням;

здійснювати контроль за своєчасністю передачі слідчому в установленому порядку відомостей і матеріалів, зібраних за його дорученням. Тривалість виконання доручень слідчих не повинна перевищувати встановленого у дорученнях строку. У разі неможливості своєчасного виконання доручення продовження строку його виконання

письмово погоджується начальником оперативного підрозділу з керівником органу досудового розслідування;

забезпечувати належні умови зберігання вилучених з місць подій слідів, предметів і матеріалів, проведення за ними необхідних експертиз та їх повне і ефективне використання при розслідуванні кримінальних правопорушень.

2. Не допускається надання слідчими неконкретизованих доручень та доручень без установлення строку їх виконання.

3. Доручення, які даються слідчими, реєструються в канцелярії органів (підрозділів) поліції та передаються в порядку, передбаченому чинним законодавством.

4. Матеріали про виконання доручень слідчих посадовими особами органів (підрозділів) поліції надсилаються до слідчого підрозділу разом із супровідним листом за підписом начальника територіального підрозділу, що реєструється в канцелярії.

ПИТАННЯ 4. ПРОТОКОЛ ОГЛЯДУ МІСЦЯ ПОДІЇ, ПОВ'ЯЗАНОГО З ПОЖЕЖАМИ ТА ЙОГО ЗАПОВНЕННЯ.

Під час здійснення огляду місця події, пов'язаного з пожежею транспортного засобу, необхідно відобразити таке:

- належність транспортного засобу (якщо встановлена), марка, модель, колір, рік випуску, № шасі, № двигуна, державний номерний знак, показання спідометра, наявність (відсутність) пального в бензобаку;
- зовнішні пошкодження (кузова, коліс, дверей, капота), у тому числі механічні (сліди насильницького розкриття дверей, багажника, кузова, баку бензобаку);
- термічні пошкодження, їх ступінь (сліди підпалу й окопчення конструктивних елементів, оплавлення скла, деформації кузова);
- при горінні розлитого під автомобілем пального обгорання кузова буде порівняно рівномірним за висотою, тоді як при «природному» вигоранні тільки вмісту автомобіля на дні кузова і дверях зовні можуть зберегтися залишки лакофарбового покриття;
- наявність осередкових ознак (ззовні транспортного засобу чи усередині). Осередкові ознаки можуть утворитися не тільки в результаті горіння розлитої під автомобілем чи наливої в салон легкозаймистої рідини, але і внаслідок вигорання запасу пального (наприклад, при поступовому вигоранні бензину з паливного бака автомобіля);

- стан моторного відсіку (двигун, акумулятор, система подачі пального, стартер, електропроводка).
- При огляді залишків проводів доцільно керуватися принциповою і монтажною схемами електроустаткування автомобіля, відзначаючи на них місця виявлення обривів, обгорання ізоляції та оплавлень жил проводів, характерних для короткого замикання та термічного впливу пожежі.

Під час здійснення огляду місця події, пов'язаного з пожежею домоволодіння (іншого житла), необхідно відобразити таке:

- наявність слідів взуття, транспортних засобів, злому, перешкод та інших слідів проникнення сторонніх осіб. Стан дверних замків та засувів (виявлені в дверях замки вилучаються для подальшого дослідження з метою встановлення факту яких-небудь механічних порушень у їх механізмі, спроб відкриття сторонніми ключами чи пристосуваннями). Результати обстеження вікон і дверей (стан заклення вікон та інших конструкцій, наявність шару кіптяви (з якої сторони, її щільність) на поверхні скла тощо). Наявність у місцях вигорання дерев'яних несучих балок, каркасів і будівельних ферм, настилів підлог, цвяхів, болтів, кріпильних скоб тощо (їх скупчення може вказувати на ознаки можливого місця виникнення пожежі). Стан підлоги згорілого (пошкодженого вогнем) приміщення (описуються сліди горіння на ліжку, дивані, кріслі, меблевій тумбі, де стояли телевизор чи інший радіотехнічний пристрій, електронагрівальний прилад, а також на прилеглих до згорілих предметів об'єктах інтер'єра та стінах);
- наявність різних предметів, що раніше були на стелі та стінах приміщення, слідів після очищення підлоги, відбитків, що утворилися в результаті поверхневого обгорання, нашарування сажі чи зміни кольору поверхні при термічному впливі, локальних обгорань і наскрізних прогарів (при їх виявленні зробити відбір проб для дослідження з метою визначення виду речовини, що горіла, з рівнів, розташованих під місцем горіння) тощо;
- стан опалення, опалювальні печі, наявність (відсутність) передтопкового листа, його розміри, матеріал;
- витягнутий з печі вміст (переконатися, що в топці немає вогню), наявність (відсутність) при зовнішньому огляді тріщин, несправностей пічних розділок (відступок), положення засувок у димоході та топкових дверцят, стан паливника і наявність у ньому золи та будь-яких предметів, стан димоходу, балки перекриття, що проходила безпосередньо через його цегельну кладку (якщо горіла сажа, то внутрішні стінки димоходу будуть покриті яскраво-сірим

- зольним нальотом, у іншому випадку наліт буде чорним, обумовленим кольором сажі);
- стан печей та димоходів ззовні і зсередини (в останньому випадку із застосуванням дзеркала, що дає змогу побачити світло, яке надходить ззовні через щілини в кладці), пристроїв для приготування їжі, газових приладів (наявність окалини та деформацій, наявність і розмір гноту, положення робочих органів, міцність з'єднань пальника та газового бачка);
 - стан газових плит та їхнього устаткування, положення кранів газової плити і відсічного крана подачі газу з магістрального газопроводу (у тому числі прапорця клапана подачі газу на редукторі), стан вузла стикування редуктора з балоном, трубки подачі газу від редуктора до плити, кранів та пальників плити;
 - стан елементів електроустановки, наявність на залишках струмоведучих жил проводів та кабелів слідів впливу електричної дуги (кулясті чи краплеподібні оплавлення, оплавлення у вигляді косоного зрізу чи кратероподібні вигоряння, множинні кулясті напливи на поверхні провідника, крихкий злам на торці провідника з характерним металевим блиском), наявність термічних та інших пошкоджень на залишках ізоляції на жилах, наявність на об'єкті захисту від блискавки.

Під час здійснення огляду місця події, пов'язаного з пожежею лісового масиву, необхідно відобразити таке:

- призначення лісового масиву, окремих лісових угідь і ділянок, що прилягають до них (зі слів представника лісгоспу), вихідна точка огляду (село, дорога, лінія електропередачі, тригонометричний знак, озеро, поворот ріки, струмок, гора, валун тощо);
- фіксація обстановки місця, що оглядається, у тому числі з повітря (з використанням літака чи вертольота), а також наявність слідів стоянок туристів, заготівників, грибників, рибалок, мисливців, загублені особисті речі, сліди взуття і транспортних засобів, залишки бляшаного та скляного посуду зі слідами пальців рук, стріляні гільзи, пижі від мисливських патронів тощо;
- у разі виявлення у лісовому масиві і на ґрунті слідів пролітої легкозаймистої рідини (автомобільне й інше пальне) указати точне місце їх виявлення та вилучення; зазначати ознаки, властиві прямому удару блискавки (глибокі ями на ґрунті, розщеплення дерева уздовж волокон чи відділення від нього кори, розколювання на частини каменів тощо);
- ознаки осередку пожеж з тильної кромки пожежі (якщо вітер не змінював напрямку) можуть бути виявлені вздовж смуги відводу залізниці, у місцях проведення косовиць та інших

сільськогосподарських робіт, уздовж лінії електропередач, місцях, що використовуються для відпочинку та риболовлі тощо.

- Слід мати на увазі, що в районі осередку пожежі великі дерева можуть мати незначні пошкодження з підвітряного боку, тільки при зміні вітру верхова пожежа може перекинутися в район вогнища і пошкодити великі дерева;
- огляд будівель, розташованих у межах вигорілої площі (не виключено, що пожежа почалася всередині, а потім перекинулася на рослинність);
- наявність на деревах та іншій рослинності слідів різання, пиляння і сколювання (вилучаються для дослідження зразки зрубаних, спиляних чи позначених насічками дерев, а також пнів і гілок, що частково обгоріли в багатті, виявлених при огляді зони осередку пожежі).

Під час здійснення огляду місця події, пов'язаного з пожежею виробничого приміщення, необхідно відобразити таке:

- архітектурно-планувальні дані: число поверхів, під'їздів, воріт. Особливості будинку (наявність підвальних, технічних, горищних та інших приміщень спеціального призначення (у тому числі комерційних), матеріали будівельних конструкцій (стіни, перекриття, перегородки, сходові марші, дахи (з указанням матеріалу покрівлі, огорожень)), умови газообміну, наявність зовнішнього чи вбудованого ліфтового устаткування (кількість кабін, тип дверей, матеріал кабін і огорожень ліфтових шахт), можливі шляхи поширення пожежі (наявність технологічних прорізів, систем вентиляції);
- зовнішнє електроустаткування: увідно-розподільчий пристрій, магістральні стояки з поверховими щитками, силове живлення ліфтів, лінії освітлення сходової клітки та технічних приміщень, стан проводів і кабелів, апаратів електрозахисту тощо;
- інженерне устаткування: наявність електротехнічного устаткування, у тому числі його стан і працездатність, наявність силової електропроводки та її призначення, наявність газотехнічного та технологічного устаткування (його призначення і спосіб приведення в дію), наявність виробів, речовин та матеріалів (у тому числі тих, що використовуються у технологічному процесі), що становлять особливу небезпеку, наявність і працездатність протипожежних систем (внутрішній протипожежний водопровід, охоронна, охоронно-пожежна та пожежна сигналізація (тип датчиків і приймальних станцій), система пожежогасіння (вид речовини), система димовидалення (спосіб приведення в дію);

- зовнішній огляд будинку (по периметру): стан стін, перекриттів, застосування вікон (обвалення, окопчення тощо), стан електро- і газових введень у будинок, стан електропідстанції, що обслуговує будинок, наявність слідів гасіння пожежі навколо будинку (викинуті предмети, завалені конструкції, сліди біля входу в під'їзд до будинку тощо);
- внутрішній огляд будинку: сходові клітки (задимленість, обгорання й окопчення огорожень, наявність сторонніх предметів, ознака зосередженого горіння, ознаки застосування засобів пожежогасіння), ліфтове господарство (кількість і тип ліфтів у під'їзді, стан ліфтових кабін, стан огорожень та дверей ліфтових шахт, приводного двигуна й апаратів керування його роботою, наявність пошкоджень), вентиляційне устаткування (стан, працездатність, наявність пошкоджень).

Під час здійснення огляду місця події, пов'язаного з пожежею складського приміщення, необхідно відобразити таке:

- уточнений план об'єкта на підставі динамічного огляду, у якому вказуються товарно-матеріальні цінності, що зберігалися, перелік їх залишків у штучному і ваговому вимірі щодо кожного найменування;
- уточнений план розміщення товарно-матеріальних цінностей та перелік їх залишків, фотографії, фонограми тощо. Фіксуються кількість залишків товарно-матеріальних цінностей, їх обсяг, займана площа (після видалення пожежного сміття, розкриття і розробки конструкцій, з проведенням вимірів, відео- та фотозйомки), дані про кількість відібраних зразків залишків товарно-матеріальних цінностей;
- опис виявлених бухгалтерських та інших документів, чорнових записів (з посиланням на місце виявлення та стан, наявність слідів впливу вогню тощо);
- стан місць збереження фінансової, бухгалтерської та іншої документації, коштів і цінних паперів (сейфи, металеві і дерев'яні шафи, робочі столи тощо), наявність слідів злому замків та запірних пристроїв, висунуті шухляди столів, безлад тощо.